

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvezči nedelje in praznike ter velja po pošti prejemam za avstro-ograke dežele za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četr leta 6 K 50 h, za en mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano s pošiljanjem dom za vse leto 24 K, za pol leta 12 K, za četr leta 6 K, za en mesec 2 K. Kdor hodi sam ponj, plača za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četr leta 5 K 50 h, za en mesec 1 K 90 h. — Za Nemčijo celo leto 28 K. Za vse druge dežele in Ameriko za leto 30 K. — Na naročbo brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za oznalila se plačuje od peterostopne petit-vrste po 14 h, če se oznalila tiska enkrat, po 12 h, če se tiska dvakrat in po 10 h, če se tiska trikrat ali večkrat. — Dopisi naj se izvole frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravljalstvo je v Knafovih ulicah št. 5. — Upravnemu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznalila, t. j. administrativne stvari.

Uredništva telefon št. 34.

Upravnemu telefon št. 85.

Tržaška volilna reforma.

Mestni statut tržaški iz leta 1850. je pač že star in zastarel; o tem so si edine vse stranke tržaške. Toda izvzemši to edino soglasje se pač velikansko krijojo nazori o prepotrebni volilni reformi za tržaški mestni svet, odnosno, — kar je isto s preneseno-kompetenco, — za tržaški deželn zbor. Stranke, ki pridejo kot v tem pogledu interesovane v poštov, so: italijansko-liberalna, slovensko-narodna, socialno - demokratična stranka in — vladna, ki nastopa, kadar je ravno sodobno moda, ali pod plasčem konservativcev, ali krščansko-socialcev, ali gospodarskih malkontentov ali patriotov itd. Zahteve teh strank glede nove volilne reforme pa niso sumo, kar je naravno, zelo raznolične, kakor že sami nazori raznih strank, nego v gotovih točkah tako kontradiktorične, da si poznavalec tržaških razmer more težko predstavljati kak tozadeven kompromis. Pač umevno! Italijansko-liberalna stranka, dosedaj na fiktiven način vsegamogočna, brez kontrole, da, celo brez kake vplivne opozicije, ima pred očmi svarilo zadnjih državno-zoborskih volitev. Čim več liberalna bi bila nova volilna reforma, tem bolj bi znala krvaveti gospodrujoča laško-l i b e r a l n a — pač čudenomen-omen-stranka. Nji se gre za biti ali ne biti. Na drugi strani pa stojita pred pragom občinske palače in deželnega zabora dva sveža aspiranta, katerima se prej ali slej morajo odpreti na stežaj vrata, namreč Slovenei in socialni demokrati. Noče se jim premoci, pač pa natančne kontrole in krepe opozicije. No, in slednjič vladna ljubi platonično-tolerantno Trst; samo da svet ve, da ji je ljubček — Trst dozdevno zvest, saj na zunaj avstrijski, pa mu dovoli, naj presestvjuje s komurkoli hoče, da je le dekorum obvarovan. Ob takih odnošajih je bilo predloženih tekem zadnjih deset let že četvero volilno-reformnih načrtov; zadnjega so liberalci celo vključi kruti obstrukciji Slovencev prebičali skoro do »stopnje najvišjega prestola«, kjer pa se mu je odrekla sankcija. Zato pa je sedaj vladna sestavila nov volilni načrt za občinski svet, odnosno za deželni zbor tržaški, ki bo predložen v prvi seji tržaškega deželnega zabora v ponedeljek, 16. t. m. v obravnavanju in sklepanje.

* * *

Ta novi vladni načrt določa število občinskih svetnikov odnosno deželnih posancev na 83, mesto dosedanjih 64, in sicer 68 za mesto in 15 za okolico. V mestu ima biti izvolje-

nih v štirih volilnih telesih po 17 poslancev; vsako volilno telo voli v šestih mestnih volilnih okrajih. Na te volilne okraje se ob vsaki volitvi razdeli teh 17 poslancev po raznemrju volilcev v posameznih okrajih. Čimveč volilcev v enem okraju, tim več poslancev od teh 17 dobi okraj, vendar na vsak način vsaj enega, torej nekako indirektno varovanje manjšin. Volilni okraji v mestu odgovarjajo sedanjim 6 mestnim okrajem in so: I. Št. Vid in Kjarbola zgornja, II. Staro mesto, III. Novo mesto in Greta, IV. Nova Barriera in Škorklja, V. Stara Barriera in Kjadin in VI. Sv. Jakob. Od štirih volilnih teles v mestu se razlikujejo prvi trije po količini plačanega davka, četrti telo pa osebuje splošno kurilo. Omenjeni jisti, da je izključena plurala volilna reforma.

Volilno pravico imajo avstrijski državljanini moškega spola, ki so spolu 24. leto in stalno bivajo v Trstu; za četrti telo je predpisano najmanj triletno bivanje v Trstu. Volilci, ki plačajo najmanj 400 K obrtnega, rentnega ali osebnega davka ali najmanj 200 K realnega davka, spadajo v prvo volilno telo; v drugo oni, ki plačajo najmanj 100 K — odnosno 50 K — in nadalje krščanski dušebrižniki in rabini, dvorni, državni, občinski in vojaški uradniki, aktivni in umirovljeni, umirovljeni častniki in vojaški kurati; profesorji in učitelji javnih srednjih šol, notarji, diplomirani akademiki, magistri lekarji, živinozdravnik, razni inženirji, pomorski kapetani, učitelji javnih ljudskih in meščanskih šol, lastniki brodov nad 300 tonelat in drugi slični. V tretje volilno telo bodo vpisani oni volilci, ki plačajo najmanj 20 kron osebnega ali 10 K realnega davka. Vsi drugi volilci spadajo v četrti telo.

Za okolico sta določena dva volilna telesa, in sicer odgovarja prvo telo trem prvim mestnim telesom. Vsi drugi okoličanski volilci, ki torej ne plačajo vsaj 10 K davka, spadajo v drugo telo za okolico. Volilnih okrajev v okolici je normirano troje, mesto dosedanjih 6. Prvi okraj obsegata Škedjen in Sv. Marija Magdalena zgornja in spodnja; drugi Rocol, Lujer, Verdela in Kolonja, in slednjič tretji: Barkovlje, Rojan, Bazovica, Bane, Gropada, Trebče, Padriče, Općine, Prosek, Kontovel in Sv. Križ.

Prvo okoličansko telo ima voliti 9 in drugo 6 poslancev.

Pasivno volilno pravico imajo volilci, ki so dovršili 30. leto in ki niso izvzeti in izključeni iz volilne pravice.

Zanimivo je, da hoče vladni volilni načrt uvesti volilno dolžnost

ter preti sicer z globo od 1 do 50 K. Jako obširno so nadalje normirani: reklamacijsko postopanje, sestava volilnih komisij, način volitev in skrutinija. Absolutna večina oddanih glasov odloča, sicer se vrši tekmo treh dñih ožja volitev.

Bistvena spremembra zadeva institucijo sedanje municipalne delegacije. Doslej obstoječa iz 12 članov in voljena na skupni listi iz celega mestnega sveta, ki obstaja po podlagi načrta iz župana, obeli podpredsednikov mestnega sveta in 15 članov. Volitev teh slednjih se bo vrnila na način, da voli vsako štirih mestnih in vsako dveh okoličanskih volilnih teles po enega člena, skupaj šest; ostalih devet pa izvoli celokupni mestni svet.

* * *

Predstojec, v glavnih obrisih skicirani vladni načrt je bil objavljen v četrtek vladnem listu. Na prvi seji deželnega zabora v ponedeljek bo predložen. Kakor vladno predlogo jo ima deželni zbor obravnavati takoj pred vsemi drugimi zadevami. Seveda bo načrt najbrže izročen specjalnemu odseku v proučevanje in poročevanje, in ako pojde vse dobro in gladko, bo poročilo in razprava o načrtu postavljena kak teden pozneje na dnevni red. Toliko najverjetnej je stališče v formalnem pogledu.

Meritorno pa stope tržaške stranke momentarno pred tem načrtom, kakov pred veksir-sliko. Naslikan je pes, isčejo, kam tao mol!

Socialni demokratje kažejo biti še najbolj indiferentni: naj se sklene, kar se hoče, da se le kaj sklene! Oni morejo kvečejem kaj pridobiti! Drugače laški liberalci! Zastonj se ne branijo že toliko in toliko let proti vsaki resnični reformi. Njih moč sloni le na fiktivnih uspehih, njih sijajnih volilnih rezultatih slone na starem odrevenelem statutu in so posledice volilnih manevrov. Sedaj pa jim preti v marsičem preobrat. Pomislite: mesto ene enotne liste v vsakem telesu, sedaj po šest volilnih okrajov in v teh okrajih število poslancev v razmerju s številom volilcev; znižani cenzus, četrtna splošna kurija itd. In slednjič je izpustila vladna izmed volilnih opravičencev vendar enkrat one zloglasne »čittadine«, ki niso imeli sicer nobenega drugega pravnega naslova za aktivno volilno pravico, nego to, da so mogotci na magistratu imenovali razne svoje sicer brezpravne pristaše tik pred volitvijo »čittadino«, da so tvorili v dotičnem volilnem telesu gotovo večino.

Pričakovati je torej, da bo ta načrt sprejet zelo neprizneno od laško-liberalne večine v deželnem zboru. A bržkone bo tudi naravna posledica,

da bo ta večina, in sicer velika in kompaktna večina (48 proti 6 Slovencem) tako dalekosežno in radikalno spremeniла ta vladni načrt, ako se bo sploh spustila v podrobno razpravo, da ne bo sklepom niti več poznati prvotne oblike. Sicer pa je opaziti nekaj časa sem v tej laško-liberalni večini nekaj zmernej tendenca, sloneča na pametni in realni presoji tržaških političnih razmer. Ta bo morda raje nekaj žrtvovala, da reši velik del, nego da bi hotela vse rešiti, a bi vse izgubila. Istrski somišljeniki naj jim bodo v nauk, ki so nedavno temu vendar koncedirali nekaj točk, o čemur niso pred časom niti hoteli slišati.

Kaj pa Slovenci? Protu temu načrtu vlade morajo biti pač skeptični. Na prvi pogled bi pač kazal, da bi se šanse kolikor toliko nekaj poboljšale. Bog je kako cvetje tudi iz teh semen ne bo vskliklo, vsaj za dolegnji čas ne! Vendar bi se utegnilo vsaj nekaj izboljšati stališče Slovencev kakor opozicije; in če ne z lastnimi, vsaj v družbi s sorodnimi somišljeniki, posebno če bi vsaj v delu obvezljiva volitev v municipalno delegacijo po kurijah. Kajti potem bi bilo vsaj pričakovati, da pride par opozicionalcev v delegacijo, kjer so sedaj le samopasniki. — Vendar, kakor go ri rečeno: načrt ni še zakon. Počakati moramo za ožje kombinacije vsaj toliko, da stranke zavzamejo svoje stališče napram vladnemu načrtu.

Izpracunskega odseka.

Dunaj, 15. marca. Včeraj je proračunskega odseka nadaljeval razpravo o proračunu ministrstva notranjih del. Prihodnji teden pride na vrsto na učno-ministrstvo, ki dela vladni načrt skribi. Najprej se začne razpravljati o trgovinskem in obrtnem šolstvu.

Afera Wahrmund.

Dunaj, 15. marca. Klerikalci hočejo iz brošure vsečiličnega profesorja Wahrmunda v Inomostu načrtovali politično afero, dasi Wahrmund zastopa v svoji brošuri le načela, ki so v ustavi zajamčena svobodnim naukom. Naučni minister Marek je na strani vsečilične svobode ter je rektor Skala povzel iz njegovega govora, da bo minister vsak naskok na akademische svobosči ne odločno zavrnil. Sicer pa se tudi pripravlja skupna akcija vseh vsečilič proti klerikalni agitaciji. Po Inomostu so klerikalci razširili na tisoče letakov, v katerih ščuvajo proti Wahrmundu in vsečiličnemu sploru, a državno pravdištvu, ki je tako brž zaplenilo Wahrmundovo brošuro, do-

pušča klerikalne hujskarje. Profesor Wahrmund je izjavil, da ničesar ne prekliče, temču se mora sedaj pokazati, ali avstrijski državni osnovni zakoni res veljajo, ali pa so le na pačirju.

Maloruske zahteve za šolstvo.

Ljubljana, 15. marca. Maloruski srednješolski profesorji in poslanci, ki so obenem vsečilični profesorji so imeli konferenco z maloruskimi člani deželnega šolskega sveta; zahtevali so reformo srednjih šol v Vzhodnji Galiciji tako, da se uvede le malorusčina za poučni jezik. Posl. Koleša meni, da vladna mora ugoditi tej zahtevi, obenem pa ustanoviti novih srednjih šol in vsečilične za Malorusce. V galiskem deželnem šolskem svetu se mora ustanoviti mesto za maloruskega tajnika, a tudi v načelu ministristva se morajo poklicati maloruski uradniki. Shod je končno sklenil, da se ustanovi zveza maloruskih učiteljskih društev, a jeseni se sklici enketa za preosnovo srednjih šol v Galiciji.

Cesar zopet zbolel.

Dunaj, 15. marca. Cesar se je zopet prehladil ter ima hud nahod. Včeraj ni mogel priti cesar osebno sprejet na kolodvor ruskega velikega vojvoda Sergeja, temču ga je zastopal prestolonaslednik nadvojvoda Fran Ferdinand. Za jutri napovedane avdijence so se odpovedale. Cesar mora ostati več dni v sobi, ker zdravnik se ne vedo, kako se katar razvije. Cesarev glas je hričav, apetit je pomanjkljiv.

Po razpustu hrvaškega sabora.

Zagreb, 15. marca. V banski palači sodijo o novem položaju mirno ter se zanašajo, da se med odgovoditvijo saboru duhovi pomirijo.

Včeraj popoldne so se zbrali poslanci koalicije na posvetovanje o novem položaju. Od vseh strani se je naglašalo, da je treba ohraniti mir, ker bi se sicer le banu in njegovemu vladu napeljevala voda na miln. Protiv banu Rauchu je nastopiti potom zakona. Koalicija izda na vladno manifest, v katerem bo dokazala, da je odgovoditev sabora kršenje zakona, ker je sabor bil sposoben za delo, a zapreka je bil k večjemu baron Rach z njegovo vladom.

Zaradi dogodkov v včerajšnji saborski seji se je razmerje med Starčevičanci in koalicijo zelo poostrial, ker so Starčevičanci v nasprotju z oficijalno izjavo le motili mir v saboru z burnimi medkljici med čita-

LISTEK.

Ljudska galerija.

Poroča Anton Lajovic.

Danes se je otvorila v Gregorčevi čitalnici »Ljudska galerija«, t. j. razstava reprodukcij modernih in starih mojstrov, ki bo menjala vsake 1. in 15. v mesecu, prinašajoč vedno novih stvari.

V informacijo naj pojasnim misle, ki so nas vodile pri projektu »Ljudske galerije« in pa cilje, za katere mi stremin.

Stojimo na stališču, da ne more zadeti naše publike nikako očitanje, če je v umetniških stvareh tako nevedna; zadeti more kvečjemu one, ki bi s svojim znanjem mogli in v lastnem interesu moralni razgnati njen nevednost. Publika ni kriva, če se niti posebno ne interesira za resno umetnost, krivi pa so oni poklicani, ki publike doslej niso znali na primeren način interesirati za te stvari.

Jemljemo stvari, kakor so in ne, kakor bi bilo lepše, če bi bile. V sestimo si, da je konkreten rezultat tako mogoč, ako trezno in hladno vzamemo položaj, kakšen je in si

ne gradimo svoje stavbe v rožastem upanju na domnevano žejo po kulturni.

Naša premissa je, — menda ji nihče ne bo očital prevelikega optimizma — da publika nima nobenega zmisla in nobenega zanimanja za umetnost. Zato smo si izbrali za svojo razstavo ravno lokal, ki ima že sam po sebi lepo število rednih obiskovalcev. Če bi si bili iskali za razstavo posebnega lokalja, morali bi že računati na nekaj zanimanja, kar nam ne pride na misel.

Ta stalnost obiska v čitalnici so tla, iz katerih edino je izrastel naš projekt.

Pri tem seve nikakor ne pričakujemo, da bodo že dve ali tri razstave provzročile cel preobrat na naš estetični kulturi ali boljše nekulturi.

Gotovo pa je na drugi strani; če kdo lepo sliko ponovno vidi, zapiči se mu s tem v dušo neka lepotna kal, ki raste brez njegove vednosti, močno celo proti njegovi volji. Ko stope potem sprejemalec čez čas pred novo umetnino podobne ubranosti kakov je bila prejšnja, se mu je prejšnji nezavestno lepi in nekontrolirani vtisk naenkrat razrastel v merilo, ob katerem začuden spožna intenzitetu nove umetnine, in prijetno mu je obstati pred umetvorum, ker

ima za svoje uživanje v prejšnjem vtisku nekako oporo.

Začetki estetičnega razvoja v človeku so torej nekako mehanični. Zadošča samo čudni vtisk umetnine in že se začeno v človeku duševni procesi, ki ga vodijo lepoti nasproti. Z ozirom na to psihologično dejstvo mehaničnega, pa zato tudi zelo zanesljivega estetičnega učinkovanja, pričakujemo na vsak način rezultatov, bolj ali manj močnih, kolikor je po individualnosti sprejemalec pač bolj ali manj občutljiva ona njegova duševna membrana, ki jo estetične energije kake umetnine opravljajo do tresljajev.

njem kraljevega reskripta. Razburjanje zaradi neupravičenega razpusta sabora narašča med vsemi sloji ter se je bati resnih nemirov. Za Zagreb so določene izredne varnostne odredbe.

Madžari o zvišanju častniških plač.

Budimpešta, 15. marca. V včerajšnji seji je ministrski predsednik dr. Wekerle odgovoril na interpelacijo poslanca Bozokyja, ki je v interpelaciji vprasal, ali je minister baron Aehrenthal podal znano izjavo o zvišanju častniških plač v avstrijski delegaciji s privoljenjem ogrskega ministrskega predsednika, ako ministrski predsednik sploh smatra za dopustno, da se med prehodno dobo zvišajo plače častnikom, dasi je glavni pogoj prehodne vlade, da se vojaška bremena za Ogrsko v tej dobi ne zvišajo. Končno je vprasal interpelant, ali se združni ministrski predsedniku za dopustno, da se zvišajo plače častnikom tudi v slučaju, ako se ne uvede istočasno ogrsko poveljevanje. Dr. Wekerle je izjavil v svojem odgovoru, da sta res minister zunanjih del in vojni minister izjavila, da bodeta izjavila, da bodeta napela vse sile, da se zvišajo plače častnikom in moštvo. Ministri so kakor drugi državljanji upravičeni, izražati svoje individualne nazore. Posebno o vojnem ministru ni pričakovati, da se bo izrekel proti zvišanju plače častnikom. Kar se tiče interpelacije same, mora izjavit, da ogrska vlada dosedaj še ni zavzela svojega stališča glede častniških plač; vršila so se pač v tej stvari proračunska pogajanja, ki pa še niso dospela do zaključka. O zvišanju plače moštva pa še sploh ni bilo pogajan, temveč se je to vprašanje spravilo na površje le v avstrijski delegaciji. Ogrska vlada se bo bavila resno s to stvarjo, in ako pride do rešitve, bo takoj poučila o tem parlament. Sedaj pred pogajanjem pa ogrska vlada seveda ne more izdati svojega stališča. — Zbornica je vzela odgovor na znanje.

Reforme v Macedoniji.

Carigrad, 15. marca. Turška vlada je naznanih zastopnikom velesil, da podaljša mandate vsem reformnim organom do 12. julija 1914., t. j. na 7 let. Turška vlada pravi v tozadnevi noti, da bodo velesile znale ceniti ta novi korak turške vlade za njeno trdno voljo, da se započete reforme v Macedoniji uspešno izvedejo.

Zakon proti brezdelnosti na Angleškem.

London, 15. marca. Delavska stranka je predložila v zbornici zastopniku načrt, ki nalaga lokalnim oblastvom dolžnost, da priskrbe delo vsakemu brezposelnemu ali pa mu nakazuje podporo. Načrt je bil odklonjen, pač pa je bila sprejeta resolucija, naj vlada takoj začne proučevati zakon o preskrbi revežev, ali bi ne bilo mogoče spreteti v ta zakon tudi skrb za brezposelne.

Dnevne vesti

V Ljubljani, 16. marca.

— Brezmiselno tajenje. Tudi najrahlejša opomba zaradi klerikalno - nemškatarske zveze spravi klerikale v ogenj. Z nervozno srditostjo taje in taje, kar smo videli vse, kar je jasno kot beli dan in kar pričajo notorična dejstva. V čem pa naj se kaže klerikalno-nemškatarska zveza, če ne v dejstvih in v dejanjih? Teh je pa že cela vrsta: državnozborska

imeti še nekoliko časa, da bi razmišljaj o tem, kaj storiti. S povešeno glavo, počasnih korakov je ubiral svojo pot. Srečevali so ga ljudje, ki so ga pozdravljali, in Hrast jih še videl ni in ni slišal njihovih pozdravov.

»Če mi marki ne da poštenega odgovora, ga na mestu ubijem,« je sam pri sebi rekel Hrast, ko je na posled dospel do gradu.

Videl je, da stoji na dvorišču kočije, in da se okrog njih potikajo kočičaji in laki. Ustavl se je pred gradom in počakal, da se je prikazal grajski uslužbenec. Od tega je izvedel, da se je pripeljal na obisk maršal Marmont z mnogimi oficirji.

»Morda je prišel markiju sporočiti, da je premeščen na Francosko ali pa naznanit, da sam zapusti Ilirijo,« je s hripcavim posmehom menil Hrast. »Marki je cesarj sorodnik in takim se klanjajo tudi maršali. Še lepše bi pa bilo, če je Marmont odstavljen. Kralj Ilirski bi bil rad postal. Haha! Napoleon ima toliko sorodnikov, da se teh ni mogel vseh preskrbeti s kraljevskimi kronami.«

Nekaj časa je Hrast hodil okrog grada. Petkrat in desetkrat je premeril isto pot. Kadar je prišel mimo vhoda, se je ustavil, stisnil pesti in se pripravil kakor bi se hotel zaleteti v grad, poiskati markija in ga pobiti.

volilna reforma, solidarno postopanje klerikalev in nemškutarjev v zadnjem zasedanju dež. zebra gledo vodilne reforme, oficijalno podpiranje Kregarja pri državnozborski volitvi, nemška gimnazija v Ljubljani, oficijalno priznani pakt in podpiranje »samostojnih« klerikalno - nemškatarskih kandidatov pri deželnozborski volitvi — kaj pa se več še hoče? To so tako jasni dokazi, da jasnejših sploh ni mogoče doprinesti. In čez nekaj tednov se novič pokaže ta zvezba in bo doprinešen dokaz, da ima dež. zbor klerikalno - nemškatarsko večino. Sklican bo namreč dež. zbor v svrhu, da se konstituirira, in da voli dež. odbor. Iz cele zbornice bo voljen dež. odbornik od klerikalno - nemškatarske večine. Sprejel bo dejelno odborniški mandat iz rok tiste zvezbe, ki jo »Slovenec« danes z neverjetno smelostjo še vedno taja, dasi priča cela vrsta dejanj za njen obstoj. Dež. odbornik iz cele zbornice bo pač klerikalec, a seveda bodo morali klerikaleci to uslužiti. Nemcem plačati v vsakovrstnimi drugimi koncesijami, kar jih pa vse ne bo ženiralo zatrjevati še dalje, da ni klerikalno - nemškatarske zvezbe.

— To je vendar od sile. »Slovenec« je imel celo vrsto tiskovnih pravd zaradi častikraje. Bivši odgovorni urednik Moškere je dvakrat pobegnil, da je onemogočil obravnavo in se rešil obsodbe. Napisel se je dosegla poravnava. »Slovenec« je obzaloval svoja žaljenja, jih preklical kot neosnovana in plačal pravne stroške. Človek bi mislil, da je s tem stvar v redu. A ne — »Slovenec« je na svoj preklic obesil notico, v kateri tolčo po naprednem časopisu. **Kdaj pa je bil »Slov. Narod« še obsojen?**

Nikdar! Osebno grdenje, zasmravljane in žaljenje je kultiviral »Slovenec« in kakor se kaže tudi zdaj še ne misli odnehati. Mi nismo prijatelji osebnih žalitev — to ve vsak, kdor je primerjal naš list s klerikalnimi listi n. pr. v dobi volitev, ko se strasti najbolj vnemajo in če bodo ponehali osebni napadi, bo nam le prav. To pa naj si klerikaleci zapomnijo: Če mislijo, da se bodo v »Slovencu« lepe delali, dočim bosta »Domoljub« in pod zaščito Gostinčarjeve unimite izhajajoča »Naša moč« še dalje tako pisarila kot dozdaj, potem jim bomo to kinko kmalu strgali z obraza.

— Ne da miru. Ko je dr. Ravnihar odložil svoja častna mesta v sokolski organizaciji, je to utemeljeno

v razlogom, da neče biti vzrok prepričom med Sokoli. To je bilo prav diplomatično povedano, samo dr. Ravnihar je prehitro pozabil na svojo izjavo. Komaj je od njegove izjave minilo nekaj dni, je že zopet začel delati zrgo in ščuvanje med Sokolstvom. Za preteve ščuvanju si je vzel notico, ko smo jo priobčili o njegovem odstopu. Notica je bila krotka in prizanesljiva. Dr. Ravnihar je sicer zasušil, da bi bili vse drugače z njim obračunali, toda mi nismo hoteli biti malenkostni in nismo hoteli premaščanje še brez. A še ta nasa pojavljena notica je zadostovala, da je dr. Ravnihar začel delati zdražje. Namesto da bi se lotil na nasega lista se je lotil Sokolstva in specjalno dr. Murnika. Dasi ni dr. Murnik spisal ne ene naše notice zoper dr. Ravniharju in tudi ne notice o dr. Ravniharju odstopu, dasi ni dr. Murnik inspiriral nobene vrste, kar smo jih priobčili proti dr. Ravniharju, vendar se bivši starosta Sokolske zveze ni spustil v boj z našim listom nego napada dr. Murnika in dela zdražje med Sokoli. Žilica mu pač ne da miru, ker Sokolstvo ni mogel izkoristiti v svoje osebne in politične namene, je pa hoče vsaj oškodovati.

— **Klerikalno rodoljubje.** Iz avtentičnega vira se nam poroča, da je vsled ponesrečenega lanskoga nastopa klerikalcev na prekoristno družbo sv. Cirila in Metoda odpadlo 1396 članov. Predlansko je družba štela 8182 članov, lansko poslovno leto pa samo 6786. V tem junaškem činu klerikalnih brezdomovincev se na najjasnejši način kaže njih toliko kvalisanom rodoljubje v najostudnejši negoti. Ko bi jim bilo res kaj na tem, da se obmejni Slovenia in občinstvo narodnost, bi pač tega ne storili, ker bi jim čutti poštenosti veleval drugače. Tako so pa znova pokazali svojo rimsko katoliško prepričanje, ki pri Slovencih ne pozna narodnosti. Amen.

— **Učiteljstvo mokronoškega okraja** nam je pretekli pondeljek poslalo to-le brzovajko: »Novoizvoljenemu idrijskemu poslancu, dnešnemu prvorodovitevu Engelbu. Ganglu in njegovim zavednim volilcem kljče navdušen živie učiteljstvo sodnega okraja Mokronog. — Vsled pomote brzovajka dosedaj ni prišla v list, zato jo priobčujemo danes. — **Občinske volitve na Javoriku** V soboto smo dobili prekasno za sobotno številko to-le brzovajko z Javorika: »Pri današnji volitvi je

bil soglasno izvoljen za župana Anton Potočnik, za svetovalce pa Josip Hkavc, Melhijor Svetina, Jernej Erbežnik, Fran Verweger in nadučitelj Janko Baraga. Vsi izvoljeni so pristaši napredne stranke. Slava naprednim odbornikom!«

— **Imenovanje.** Računski svetnik g. Josip Modic je imenovan za višjega računskega svetnika in za predstojnika rač. oddelka pri dež. vladu v Ljubljani.

— **Iz sodne službe.** Sodniški pristav, gosp. Anton Zolnik, naposled prideljen v službovanje o. kr. sodišču v Kozjem, prišel je z dnem 15. marca v enaki lastnosti k okr. sodišču v Postojno. Jeli to spet »schub« Slovenca s Štajerskega?

— **Iz gledališke pisarne.** Jatri, v torek (zadnja) predstava v abonnementu za nepar se pojde na korist kapeliniku Hilariju Benišku prvič v Ljubljani poljska narodna opera »Mazeppa«, pesmev Julija Slavackega, glasba Adama Minhejnerja. Svoj znamenitemu delu je sledenja: Koncem sedemnajstega stoletja živi na Poljskem vojvoda, ki se, dasi že postaren, drugič oženi z mlado in lepo plemkinjo Amalijo. Nebranj časticev dvori krasni vojvodini, osobito pa se zaljubita vanjo ognjiviti Zbigniew, vojvoden sin iz prvega zakona, in lepi paž Mazepa, kožaškega rodu. Zadnji hoče na samem govoriti z Amalijo ter se skrije v to svrhu za zastorom v njeni spalnici. Ljubomni vojvoda to opazi ter vpraša vojvodino, kdo je v njeni sobi. Amalija, nič hudega sluteča, izjavlja, da nihče. Nato ukaže vojvoda zazidati dohod v spalnico. Ko čez nekaj dni odstranijo zid, najdejo za njim Mazepo, ki lakote umira. Zbigniew, čuteč sramoto svojega rodu, se v nesrečni ljubezni sam usmrtil. Mazeppa pa da vojvoda privedati na divjega konja, katerega zapode v stopo. Amalija groze in sramote ne more preživeti in se zastrupi. Ko pridejo na kraljevo povelje vojaki po krovu, najdejo ga ob novi rakvi. Z bakljo v roki jim ubeži, začne palča in si v požaru z bodaloma vzame življenje. — Naslovno vlogo poje g. Orzelski, Amalijo gdje Collignon, vojvodo g. Vašiček, Zbigniewa g. Kondracki. Ostale večje vloge so v rokah gdje Borzewske ter gospodov Sulkowskega, Povheta in Križaja.

— **Slovensko gledališče.** V soboto se je pela zadnjič v seziji Dvofojkova. Rusalka z gdje Gerbič v naslovni vlogi. Kot pri svojem prvem nastopu tako je pridobila tudi včeraj občinstvo s svojo umetnostjo zase, in brez dvoma bi bila za našo opero neprecohljive vrednosti, ko bi se intendantka odločila, da jo pridobi stalno za naš oder. Izvrstna v petju kot igri sta bila gdje Peršlova in g. Orzelski. Pohvalno je tudi omeniti g. Vašička, kakor tudi vodne vile, ki so propomogle do najlepše vpriziranju v seziji.

— **Koncert Slavjanski.** Slovečni ruski narodni pevec Dimitrij Slavjanski Agrenjev se je rodil v Moskvi leta 1832. Že kot otrok se je zanimal za glasbo in osobito za rusko narodno petje, katero je imel priliko spoznavati na velikem posestvu svojega očeta. Po vsečiliščnih študijah podal se je v Italijo, kjer je živel samo umetnosti. Začetkom je bil v Milanu, pozneje v Florenci, kjer mu je bil učitelj slavni Pietro Romani. Nato je šel v Pariz, kjer je študiral pri Ponofki in Banaldu in kjer sta mu bila prijatelja v svetovalca slovita pevca Mario in Grisi. Po dovršenih glasbenih študijih prepotoval je vso

Rusijo ter nabiral narodne pesmi in legende. Nato je odšel na posestvo svojega očeta, kjer je med kmeti in delavci izbral najbolj nadarjene ter osnova zbor, katerega je z veliko vmem v ljubezni sam vežbal in izpolnjeval. Ta zbor je postal temelj poznejšemu slavnemu narodnemu pevskemu zboru, s katerim je Dimitrij Slavjanski Agrenjev prepotoval ves svet ter seznanil vse narode z lepoto dotedaj neznane jih slovenske pesmi.

— **Snočenje predavanje profesorja dr. Silovića v Mestnem domu.**

Snočenje predavanje v Mestnem domu vsečiliščni profesor iz Zagreba gospod dr. Silović znani hrvaški kriminalist in najljubši učenec profesorja Liszta. Ime vsečiliščega profesorja dr. Silovića je tudi izobraženje Slovencem dobro znano. Saj ima vsečiliščni profesor dr. Silović največje zasluge za napredek kriminalistike v bratski Hrvatiji. Od kar je namreč on vsečiliščni profesor na zagrebškem vsečilišču, med čigar najodličnejšo članje je šteti ravno njega, zastavlja vso svojo veliko duševno silo in globoko znanje v to, da bi moderni kriminalistični nazorom pridobil tak v hrvaškem narodu. Njegov trud ni ostal brezusporen. Njegova zasluga je ravno, da so se izvedle na polju kriminalistike v bratski Hrvatiji institucije, ki so prožete z modernim naziranjem. Njegovo snočenje predavanje je bilo tudi vrlo zanimivo in sicer ne samo za pravnike, temveč tudi za izobražene lejike. Gospod predavatelj si je izbral za predmet eno najzanimivejših vprašanj iz polja kriminalistične vede, to je v pravljance s smotru kazni. Gospod predavatelj je omenil uvodom svojega predavanja na kratko preventivne teorije raz objektivno in subjektivno stališče v nam potem pojasnil, da je prvi in poglavitveni način vsakikazni: poboljšanje kriminalistike. Profesor Silović je na podlagi svojih bogatih skenuj v soglasju z drugimi odličnimi kriminalisti prišel do zaključka, da kratek kazni na prostoti — do šest mesecev — nikdar ne dosega tega namena. Ako pride do tedaj še sodno neoporočen krijev v zaporu ali v ječi v dotiku s starimi grešniki, ne bode on spreobrnili starih grešnikov, pač pa oni njega. Ako torej kratek kazni na prostoti ne dosega poglavitvenega namena vsake kazni, treba je poiskati odpomočki. Gospod predavatelj nam je orisal nato razne poskuse modernih držav, da bi se poboljšalo krijev, ne da bi mu bilo treba prizgati na čelo sramotni petat zapora ali ječe. Pri tem je omenil pred vsem Angleško, kjer se je prvi tak poskus izvršil leta 1860, ko je sodnik krijev, ki je prvič zašel na protizakonito pot, namesto da bi ob sodil v temnico, poslab domov rekoč: »Ti si krije, toda jaz te ne obsodim, pač pa te budem, ako se te še enkrat zlostoti na protizakoniti poti, ob sodil za to drugo in tudi prvo kaznivo dejanje.« To je prvi pojav na polju modernega kriminalističnega naziranja, da se izreče sicer, da je krijev res krijev dotičnega kaznjivega dejanja, da se pa zaenjo kazneni suspendira. Augleški je na tem polju sledila Severna Amerika z ustanovitvijo svojih posebnih sodišč za mladino. To se je zgodilo že leta 1869. Leta 1878 se je pa ta institucija izpopolnila še s tem, da so se ustanovili še posebej moški sodišči za moško mladino in ženski za žensko. Nalogi teh moških in ženskih sodnikov je bila predvsem, da so pri zločincih do 17. leta, ki so prvikrat stopili čez meje kazenskega zakona, natančno proučili vse razmere dotičnega zločinka. Ako je potem dotični sodnik izjavil, da vzame mladega zločinca pod svoje nadzorstvo, odpadel je celo izrek o krijev. To je takozvani sestav v pravljace, ki je pa leta 1900 doživel bistveno izpremembo, ker se od tedaj sodnik izreče tudi o krijev, samo izvršitev kazni se odloži. Učeni gospod predavatelj nam je nato očrnil še enake poskuse v Franciji, kjer sta se leta 1888. zakonodajalnim potom uveli pogojna obsodba in pogojni odpuščanje.

Sum na grajskem dvorišču je Hrasta naposled prebudil iz tega razmišljavanja. Maršal Marmont in njegovi gostje so odhajali. Marki in markiza sta bila na dvorišču, in sred med njima Klarica, vsa žareča in vesela.

Hrast je začelo sreču utripati bolesti in srda. Planil je kvíšku in v prvem hipu se je hotel kar zaleteti na grajsko dvorišče, da bi markija pobil. A še je imel sam nad seboj toliko oblasti, da se je premagal. Umanjil se je v stran, da bi nječesar ne videl in ničesar ne slišal. Sele ko so se bile že davno odpeljale vse kočije, se je zopet približal gradu.

Ko je zagledal grad pred seboj, je dvignil pest in z njim zažugal. »Zakurim vam, gospod marki, zakurim vam ... Ah, to bo veselje gledati, kako bakljado vam napravim.«

(Dalej prihodnjek.)

azem pogojo pregledati. Tu am je navedel dobre posledice te štutije kakor poboljšanje krivca, rešenje discipline v kazilnicah itd. voje predavanje je pa končal učeni ospod predavatelj s tem, da je dal učna svojemu prepričanju, da zadojuje pri onih krivcih, ki so se prizkrate pregrili proti določilom kazilnika, same obsoeda, ne da bi bilo treba kazeni izvršiti. Pri tem je g. dr. Šilović šel še dalje in izjavil, da se tako postopanje e sme omejiti zgolj na mlaude ločince, temveč na vse zloinice ne gleda na njihovo starost, ako so prišli prizkrate na stotno klop in da se mora dati sodniku največja prostost, da more vsak osamezni slučaj individualizirati. Sodniku se mora razvezati roke in mu priznati pravico, da more reči skemu krivev: "Pojdi domov in ne greš več!", ker se bode tem potom žaljaje in najgotovejše dosegel prvi v poglaviti namen vsakega kazenskega zakona: Poboljšanje zločinca. Ko je učeni gospod predavatelj, ki se pri svojem predavanju posluževal boljševic in vsakemu umljive oblike, končal svoje velezauimivo predavanje, a je zbrano poslušalstvo, med katerim smo opazili osobito mnogo dena pravnikov, živahnko aklimiralo in pu tem načinom izreklo zahvalo za njegove prepričevalne besede.

Sestanek v „Narodnem domu“. Po ravnokar opisanem predavanju seudiškega profesora gosp. dr. Šiloviča se je zbralo lepo število odčnih slovenskih pravnikov v restavracijskih prostorih "Narodnega doma", ta v prijateljskem in neprisilenem razgovoru z učenim gospodom predavateljem in njegovo ljubezljivo gospo soprogo dajo duška onim bratim čutilom, ki vežejo slovenski in hrvaški narod. Gospod dvorni svetnik dr. Ferjančič se je predvsem v zvanesih besedah zahvalil gospodom vseučiliškem profesorjem iz Zagreba, ki požrtvovano prihajajo v Ljubljano in ki nam s svojimi duhovitimi predavanji nadomeščajo naš slovensko vseučilišče. Zahvaljeval se je pa posebno iskreno gospodu profesorju dr. Šiloviču za njegovo z modernim duhom prepojeno predavanje, ki ostane vsem poslušalem v trajnem spominu. Ištakto se je zazivali tudi njegovi ljubezni vi soprogi, ki se ni strašila poto v belo Ljubljano. Na te pozdravne besede so vsi navzoči živahnko aklimirali učenega gospoda vseučiliškega profesorja, ki je v svojem duhovitem odgovoru posebno poudarjal kulturne vezi med najblžnjima bratoma, Hrvatom in Slovencem. Tema govoroma je sledilo še več drugih govorov, izmed katerih nam je posebej omeniti govor g. dr. Janka Polca, ki nam je z njemu lastno vestnostjo in natančnostjo orisal zasluge za kriminalistično vedo v hrvaški Hrvatski — zasluge, katere priznava tudi ves kulturni svet. Ta sestanek ostane vsem udeležencem v trajnem spominu, ker se je z njim podal nov dokaz za prisrčnost in bratstvo med hrvaškim in slovenskim narodom.

Predavanje. "Politično in prosvetno društvo za Krakovo in Trnovo" je priredilo včeraj popoldne pri Steinerju na Opekarški cesti javno predavanje, katerega se je udeležilo mnogo posestnikov iz Krakovega in Trnovega, pa tudi nekaj iz šentjakobskega okraja. Predaval je gospod A. kr. živinozdravnik Ribnikar o živinski zavarovalnici, o prvi pomoči pri nenadnih živinskih boleznih, o rešenju prasičev zoper rdečico in o unem živinarstvu sploh. Temeljito predavanje so navzoči poslušali z velikim zanimanjem in se zahvalili gospodavatelju na koncu s poslkanjem. Društveni predsednik g. Trstenjak je mu je še posebej zahvalil in pozval poslušalce, naj si naroči glasilo imetiske družbe "Kmetovalca" ali pa postanejo njeni člani, ki dobesedno potem zastonj.

Redni občni zbor „Političnega in prosvetnega društva za Krakovo in Trnovo“ je bil včeraj popoldne 6. v vrli narodni gostilni pri Steinerju na Opekarški cesti ob veliki deležbi. Tudi ženski spol je bil zastopan. Otvoril je zborovanje predsednik g. Trstenjak, ki je prisrčno pozdravil vse navzoče, zlasti zastopnike šentjakobskega okraja ter župnika Bercta, tega starega bojevnika našem narodnem polju. Imenoval se nato za zapisnikarja g. Siča, za upravljatelja zapisnika pa gg. Sarca in Urbančiča. V nadaljem svojem govoru je poudarjal govorik, da je društvo ponosno na sadove, ki jih je doseglo tekom šestih mesecev svojega obstoja. Če se je le kod pokazalo se je tu, da je v slogi moč da je samopomoč prepotrebna var. Društvo je prebilo dve hudi leti in sicer ob državnozborskih in deželnozborskih volitvah. V obeh je bilo zmagovalo, da se Krakovo in Trnovo danes imenuje kraj napredka in zagned drugim krajem. Gospod redsednik izrekla vsem narodu na tednim volilcem zahvalo. Na njegov

predlog se odpošlo goriškim naprednim zmagovalcem brzojavna čestitka. Omenjal je nadalje ljudi in krivičnih napadov v "Slovencu" na naprednjake iz Krakovega in Trnovega. Da so bili ti napadi neosnovani, je dokaz slobomi "Slovenec", ki vse lojalno preklicuje in prosi odpuščanja napadance in žaljence. — Pod društvenim okriljem se je osnovalo pevsko društvo "Slovan", strelski klub pod značilnim imenom "Karf" ter tamburaško društvo, ki je še v povoju. Snujejo se pa še druga društva, med temi tudi "Sokol". Da so prireditve društva tako lepo uspele, gre vsa zahvala trnovskim in krakovskim dekletonom in damam, pa tudi Trnevčanom in Krakovčanom. Ištakto gre zahvala onim, ki so knjižnico gmotno podpirali, pa tudi knjižnici za njegovo truda polno delo. Prahajajoč do delovanja je omenjal g. govorik osuševanje ljubljanskega barja, gradnjo ceste iz Trnovega v Črno vas in naprej ter gradnjo raznih mostov, zlasti onega z Opekarško cesto v Prule. Izrekel je zahvalo občini ljubljanskemu za njegovo naklonjenost obema okrajema ter prebral pozdravno brzojavko, ki je došla iz Divače od društvenega podpredsednika g. Edlicherla, ki je zadržan udeležiti se zborovanja. — Tajniško poročilo je podal tajnik gosp. Sič. Ustanovni občni zbor je bil 4. avgusta. Odbor je imel 7 sej in si je stavil naloge, ukreniti vse potrebitno, da se zboljša stanje v Krakovem in Trnovevem tako glede gospodarstva, kakor tudi glede naobrazbe in končno tudi glede razvedrila in zabave. V ta namen se je na magistrat vložila prošnja za zboljšanje cest, razsvetljave itd. na kar je dobrolo društvo odgovor, da se prošnji v vseh točkah ugodijo. Nekaj se je že izvršilo. Iz odbora se je volil gospodarski odsek, ki ima nalogo, predlagat v odboru vse v gospodarstvu spadajoče zadave, da ta potem izposluje vse potrebitno potom prošnjo na merodajna mesta. Volila se je stalna komisija, ki se bo pridruževala komisiji, odposlanici od magistrata, da ji dà potrebne informacije. Glede naobrazbe je omeniti, da se je ustanovila knjižnica in čitalnica. Odbor je preskrbel, predavatelje iz raznih strok. Predavanja se bodo vršili zlasti spomladi. 8. septembra pr. l. je priredilo društvo ljudsko veselico, 5. dec. Miklavžev včer in 31. dec. Silvestrov včer, vse pri svojem delavnem članu Steinerju. Društvo šteje 67 članov, ki plačujejo mesečne doneske. Poročilo se je vzel na znanje in se je g. poročevalcu izrekla zahvala. O gmotnem položaju društva je poročal gosp. Kocjan. Dohodkov je bilo 886 K 05 v. stroškov pa 713 K 77 v, torej 172 K 28 v prebitka (v tem je v štetih 53 K 30 v, ki so se nabrali kot 2 vinarska pristojbina od vsake izposojene knjige iz knjižnice). Vse društveno premoženje znača 1972 K 28 v (glavno premoženje so knjige, katerih je bila velika večina darovanih). Gosp. Rus je poročal v imenu preglednikov računov, da so našli vse knjige, račune in blagajno v najlepšem redu, zato se je predlagani absolutorij blagajniku in odboru soglasno sprejel, blagajniku in pregledovalcem računov se je pa izrekla zahvala za njih trud. Poročilo knjižničarja je podal gosp. Pogačnik. Knjig se je posodilo 2008. Kako narašča zanimanje za čitanje, naj svedoči slednje številke: oktobra se je izposodilo 172 knjig, novembra 208, decembra 353, januarja 420, februarja 513 in marca do 15. v mesecu 342. Med darovatelji knjig je omeniti pred vsem gosp. župnika Vrhovnika in gosp. inženirja Edlicherja. Vseh knjig je bilo darovanih 356. Izreče se zahvala darovateljem in knjižničarju. Nato so se vrstile volitve. Z vzklikom so bili izvoljeni slednji gospodje v odbor: Anton Trstenjak, Pavel Endlicher, Avgust Repič, Albert Sič, Janko Kecjan, Ivan Bizovičar, Ivan Dražil, Fran Pleško, Anton Steiner, Karol Wisiak, Karol Ježek, Anton Pogačnik, Josip Puh, Anton Stražišar, Fran Šarc, za pregledovalce računov: Fran Rus, Fran Urbančič, Jurij Verič, Ivan Škerl. Določitev prispevkov se je prepustila odboru. Kdor izmed članov kaj da, je dobro, če pa nič ne da, je pa tudi. Pri razneterostih je priporočal g. Dražil, naj se pred prihodnjim občnim zborom razpošije na vse somišljenike okraja cirkular, v katerem se jim razjasni, kakšen namen ima društvo. S tem bi si pridobili mnogo članov. G. Trstenjak je pripomnil, da ima društvo faktično nad 200 članov, zavednih somišljenikov. Ponosno je na svoje narodno ženstvo, ki je naj Bog živi! To je krasen up v bodočnost. G. Sič je poudarjal, da je vse delovanje društva slonelo na ramah g. Trstenjaka, zato mu napije. G. Trstenjak je napisil zavednim prebivalcem Krakovega in Trnovega, in slovenski trobojnici, g. Visjak je pa izreklo zahvalo g. Trstenjaku in vsem odboru, ki ima tolike zasluge

za Krakovo in Trnovo. Ker se ni uhiče več oglašil k besedi, je zaključil g. Trstenjak zborovanje s pozivom, naj se vsak obrača za pomoč do društva.

Slovenec v Ameriki. — Električni stroj je ubil v Moon Runu Fr. Kräčia.

Društvena godba ljubljanska koncertuje jutri popoldne v kinematografu "Edison", Dunajska cesta, nasproti kavarne "Evropa" in sicer pri predstavah ob 4, 5, 6, 7., in 8 zvečer.

Pogreša se 17letni trgovski valjenc pri trgovcu g. Jožefu Miheliču v Florjanskih ulicah št. 37 Maksu Rode, rodom iz Kamnika. Rodeta je dne 13. t. m. njegov gospodar poslal z dvokolnico na Rudolfov kolodvor po sol in mu dal 28 K denarja, a se od takrat ni več povrnil. Tudi k svojim staršem ni šel. Pogrešane je za svojo starost dovolj velike in močne postave, plavil las, oči pa so mu nekako zmesane. Kot posebno znamenje je, da je kratkoviden in slabega polsuha.

Glasbeni Matiči je naklonila posojilnica v Žužemberku 50 kron podpo.

Novo društvo. Ustanovilo se je "Društvo uslužencev c. kr. finančne straže za kronovino Kranjsko" s sedežem v Ljubljani.

Državna subvencija. Kranjsko-primorsko gozdarsko društvo v Ljubljani je dobilo 600 K državne podpore.

Tiskovine za odvetnike in notarje je založila in izdala "Narodna knjigarna" v Ljubljani in se dobivajo po naslednjih cenah: troškovniki à 5 v, pooblastila za kakovino in civilno zastopstvo à 5 v, notarski akti na navaden dokumentni papir à 5 v, na najboljši dokumentni papir à 15 v.

Delavški red za opekarne. Po postavnih določbah mora biti v vseh opekarneh nabit delavški red. Tak po določbah zakona in po dogovoru opekarnarjev sestavljen delavški red je izdala "Narodna knjigarna" in velja izvod 50 v, s pošto 60 v.

XXVI. redni občni zbor prvega slovenskega pevskega društva "Lira" v Kamniku se vrši v nedeljo 22. t. m. ob 2 popoldne v društvenem prostorih "Narodne čitalnice" v Kamniku, k kateremu se vsemi p. n. izvršujejo in podporni člani najvjudnejne vabijo.

Zeleznica Kranj-Tržič se otvorja mesece julija.

Društvo za povzdrigo prometa tujcev na Bledu je prejelo dario od Henrika Steindla, hotelirja na Bledu, v znesku 20 K vsled neke sodninske poravnave. Hvala se mu izreka tem potom.

Za 40letno zvestvo službovavnja je dobil častno svetinja delavec J. Češić iz Postojne; uslužben je v Trstu pri tvrdki Rothermann & Engelmann.

Javni vinski semenj v Krškem. Cenjene gostilničarje in vinski trgovce opozarjam že enkrat na jutrišnji (v torku) vinski semenj v Krškem, ki se prične ob 10. dopoldne, namreč koj. po prihodu ljubljanskega in zagrebškega vlaka. Ponavljamo, da bo dobiti mnogo in prav dobrega vina po zmernih cenah, zlasti ker se udeležete tega semenja tudi bližnji spodnješterski vinski producenti. Na torej oni, ki se hočejo preskrbeti za polletje z dobro kapljico, gotovo ta se menj posetijo.

Telefonsko omrežje v Celju. Telefon se je za lokalne potrebe izročil v Celju koncem julija m. l. predmetu, kakor smo to svoj čas poročali. Bilo je prvotno 41 narodnikov oglašenih. Danes je že nad sto abonentov zglasenih ter so potrebne instalacije ze deloma zvršene.

Umrli je dne 14. marca gospod Anton Peterški, mesar in gostilničar na Bregu pri Celju po dolgotrajni mučni bolezni v 45. letu svoje starosti. Mož je bil pridren in brižen gospodar, a žalostne družinske razmere pahnile so ga v zgodnji.

Zaprl se v Mariboru 20 etnega Francu Zorka od Sv. Urbana pri Ptaju. Iskali so ga zaradi goljuje.

Mrtvega so našli v Mestinju na Štajerskem 57letnega višjega paznika fin. straže Matijo Dröbna. Preveč se je napisil in padel v vodo, kjer je utonil.

Dosežetna jubilej praznuje letos zavod sv. Nikolaja v Trstu.

Redno avtomobilno vožnjo med Porečem in Pazinom so uveljavili pred 14 dnevi. Avtomobili vozijo štirikrat na dan sem in tja.

Barbarsko postopanje s časnikarjem. V Zagrebu je hotel v četrtek priti neki poročevalce v sabor poročat. Moral bi pasirati kordon stražnikov, ki ga pa niso pustili naprej. Ko jim je pokazal legitimacijo, se zato nič zmenili in ko je protestiral zoper tako nepostavnost, navelili so se nanj in ga tolkli po glavi, da jim je z veliko težavo ušel. Prijavljena je ovadba in je upati, da dobi časnikar popolno zadoščenje!

Cerigendum. V soboto je bilo med brzojavkami napadno tiskano ime profesorja kanonskega prava na vseučilišču v Inomostu. Dotični profesor se piše Wahrmund in ne Warmuth.

del iz cesarske palače v Tokiju neki nemški vojak povodom nemške ekspedicije. Kitajski poslanik je zatevral, da se mu pogodbira takoj izroči.

Telefonska in brzoljubna poročila.

Tržaški deželni zbor.

Trst, 16. marca. Danes ob 12. je bil otvoren tržaški deželni zbor. Deželni glavar dr. Sandrinelli je pozdravil poslanke in navzočega namestnika princa Hohenlohe ter naznani, da je vlada predložila deželnemu zboru samostojen načrt izročila posebnemu odseku, ki bi se naj načrtu posvetoval in o njem svoječasno poročal zbornicu. Nato je namestnik princa Hohenlohe podal izjavo, v kateri je utemeljeval vladni načrt naglašajoč, da je sedaj veljavni volilni red zastarel in da ga je vsled tega nadomestiti z novim, ki bo odgovarjal modernim zahtevam in ki bo podelil volilno pravico tudi tistim slojem, ki je dosedaj še niso imeli. Namestnik je tudi poudarjal, da je vlado pri sestavi novega volilnega reda. Oddali so ga deželnemu sočišču.

Delavško gibanje. Včeraj je prislo iz Amerike 390 oseb in so bili Hrvati, češ polovico pa Slovenci, 11 Hrvatov je šlo v Heb, 35 Lahov pa v Kočevje. — Predvčerajšnjim se je odpeljalo v Budapešto, Gradec in na Dunaj 25 Lahov. V Inomost je šlo 25 v Beljak pa 20 Hrvatov.

Izgubljene in najdene reči. Gd. Tinka Vovkova je izgubila zlato zapestnico, vredno 40 K. — G. Aleksander Kostnafelj je izgubil denarnico z manjšo vsoto denarja. — Ga. Marija Pavličkova je izgubila zlato, vredno 20 K. — Neka gospa je izgubila denarnico z manjšo vsoto denarja. — Na južnem kolodvoru je bil izgubljen, oziroma najden nahrbtnik, koc, kos modro belega blaga, ogrinjača in par galoš. — Neki gospod je našel kratko verižico in jo oddal pri magistratu.

Velik vežni ključ je bil včeraj najden na Smarni gori. Izgubitelj ga dobi v uredništvu našega lista.

Jugoslovanske vesti. Jugoslavski koncert v Belgradu. Srbsko časnikarsko društvo priredilo v sredo, 18. t. m. v narodnem gledališču v Belgradu koncert, na katerem bodo sodelovali umetniki in umetnice iz vseh jugoslovenskih dežel. Iz Bolgarske sodeluje gospa Rajka Karastojanova iz Sofije, iz Hrvaške znani operni pevec Bogdan pl. Vulaković, iz Vojvodine pa članica srbskega narodnega gledališča v Novem gradu. Draga Spasićeva. Odbor se je obrnil tudi v Ljubljano, da bi pri koncertu sodelovala ena izmed članov slovenske operne. Temu vabilu je bila pripravljena se odzvati primadona gd. Collignon. Ker pa je koncert v Belgradu že 18. t. m. in se pojde v Ljubljani 17. in 20. t. m. opera "Mazeppa", v kateri ima gd. Collignon glavno vlogo, ni bilo mogoče za primadono izposlovati potrebnega dopusta. Z ozirom na to se je naprosilo operno pevko gd. Jarmilo Gerbićevu, da bi ona sodelovala pri omenjenem koncertu, ker je odbor mnogo ležeče na tem, da so pri prireditvi zastopani umetniki vseh jugoslovenskih narodov. Gd. Gerbićeva se je radovalec odzvala v

Dušljivi kašelj

ta strah otrok, ozdravi uspešno v vseh prime ih Scottova emulzija. Scottova emulzija je izmed najboljših pomočkov za slabotne, boljave stroke, ki jim hitro preskrbi rožnata okrogla leka. SCOTTOVA emulzija ima izredno zdravilnost in kreplilnost odtod, ker je sestavljena samo iz najboljših, najbolj fluidnih na uspešnejših soovi, ki jih poseben Scottov način prpravljanja spaja v okusno in docela lahko prebavno smetano.

SCOTTOVA emulzija

je odraslim in starem takisto dobre učinka kakor otrokom

Izvirna steklenica
2 fl. 50 vln.

Naprodaj po vseh lekarnicah.

XI 3863 3

Meteorologično poročilo.

stan nad morjem 206 Srednji srščni tisk 7389 nov.

metrič	čas opazovanja	stanje barometra v mm	temperatura	vetrovi	nebo
13. 9. ev.	7331	16 sr. jvzh. pol oblač.			
14. 7. zj.	7370	-09 sl. svzvod. jasno			
14. 7. pop.	7367	46 sr. jvzb. pol oblač.			

9. ev. 3381 08 sl. jvzhod del. oblač.
9. 7. m. 7380 -17 sl. jzahod del. jasno
9. 7. pop. 7366 45 sr. svzvod oblačno

Srednje predvrednjenje in včerajšnje temperatury: 24 mm in 15 mm; norm: 33 mm
30 padavina v 24 uram 00 mm in 00

Rudarski nadkomisar **Vinko Strgar** javlja v svojem in vseh sorodnikov imenu pretušno vest, da je njegova predoba mati, gospa

973

Marija Strgar roj. Šircelj

dne 14. t. m. ob 11. uri ponoci po dolgi mučni bolezni v 68. letu starosti izdihnila blago dušo.

Pogreb preminule se vrši v ponedeljek, 16. t. m. dopoldne v Leskovcu pri Krškem

V Ljubljani, 15. marca 1908.

(Posebna obvestila se ne pošiljajo.)

Sprejme se kontoristinja

večja trgovske korespondence in knjigovodstva.

Ponudbe pod „kontoristinja“ na upravnštvo „Slov. Naroda“. 972

Vrtnar oženjen, 29 let star, želi dobiti stalne službe vrtnarja ali hišnika.

Naslov pove upravnštvo „Slov. Naroda“. 970-1

Za granitni kamnolom Jezerušica pri Beljaku se isče

20 do 30 kamnosekov, lomilcev in težakov

proti dobrini plači. — Vprašanja na Dom. Merlini, v Beljaku. 968-1

Tiskovine za odvetnike in notarje

ima v zalogi
Narodna knjigarna
v Ljubljani.

Troškovniki à . . . 5 v.
Poblastila za civilno in kazensko zastopstvo à . . . 5 v.

Notarski akti na navadnem dokumentnem papirju à . . . . 5 v.
na finem dokumentnem papirju à . . . . 15 v.

Knjigovodja Stenograf

obenem izurjen slovenski in nemški korespondent, se sprejme s 1. majnikom. Prednost imajo oni, kateri so Italijančine popolnoma vesči. 969-1

Tozadevne ponudbe sprejema Jan Popović, Cerknica pri Rakeku.

Bolnica za živido
Ordinacija od 9. — 11. dop.
168 Telefon štev. 44. 81

Gostilničarska koncesija
se tako odda.

Več se izve pri g. Fani Bili a v Ljubljani, Židovske ulice štev. 1, I. nadstropje. 958-2

* * * * *
Radilne zaloge —
— se prodajo —
barvaste —
— po izredno značilen cenah in sicer po
K 250, K 300, K 350 in K 400
ANTON ŠARC
Ljubljana 974-1
SV. Petra
cesta 8. *

Parna pralnica in likalnica

(z motornim obratom) 4090-10

C. J. Hamann v Ljubljani.

Po vse do srede vsakega tedna v moji trgovini za pranje in likanje oddano moško perilo se lahko pride v soboto istega tedna ali pa se pošlje venkaj.

Perilo se tako varuje. Zmerne cene. Perilo kakor novo.

Razglas.

Člani pogrebnega društva bratovščine sv. Jožeta v Ljubljani se obveščajo, da se vrši

redni občni zbor

dne 19. marca 1908

ob 4. pop. v malu dvorani Mostnega doma na Cesarja Jožeta trgu.

Letni doneski po 2 K se pobirajo do konca marca t. L v stanovanju in tudi v trgovini gospoda Franca Zore na Sv. Petru cesti štev. 23.

Zaradi pravilne sestave društvenega imenika se pozivajo vsi tisti, ki so že več kakor 2 leti člani tega društva, zlasti pa taki, ki so enkrat za vselej plačali članarinu ali so pa bili oprščeni letnih doneskov, da oddajo ravnotam najkasneje do 31. majnika 1908 listke, na katerih m. r. biti vpisano ime in starost društvenka, dan vstopa v bratovščino, koliko članarine se je vplačalo in če je član letnih doneskov oprščen in od kdaj.

Tistega, ki bi opustil to storiti do tega časa, bi društvo ne smatralo več svojim članom.

671-3

Odbor
bratovščine sv. Jožeta.

Sprejemo zavrnjanje dovoljenja Brdovje po najraznovesnejših končnjih pod tako ugodnimi pogojimi, ko so oba druga zavrnjanja znadijo že spodaj zavrnjanje na delitve in m. r. napolnjeni so vpleteti.

Vsek dnev ima po protoku poslo in poslovne in državne.

Pozor, gospodje in mladenci!

V svoji lekarstveni praksi, ki jo izvršujem že več nego 30 let, se mi je posrečilo iznajti najboljšo sredstvo za rast brk, brade in las, proti izpadanju brk in las in to je KAPILOR št. 1. On deluje, da lasje in brke postanejo gosti in doigt, odstranjuje prhljaj in vsako drugo kožno bolezen glave. Naroči naj si ga vsaka družina. Imam mnogo priznalne in zahvalne. Stane franko na vsako pošto i lonček 3 K 60 h, 2 lončka 5 K.

Naročajte samo pri meni pod naslovom 3963-14 I

PETER JURIŠIĆ
lekarnar v Pakracu štev. 66 v Slavoniji.

Veletrgovina dalmatinskega viaa

Br. Novaković

Telefon št. 244. Ljubljana Telefon št. 244.

Lastniki vinogradov na otoku Braču in v Makarskem primorju v Dalmaciji. Priporočajo slav. občinstvu svoja pristna rdeča, črna, bela in desertna vina; kakor tudi domači tropinovec, konjak, slivovka

po primernih cenah. 910-2

Cesiki in vzoreci poštne prosto.

Pozor!

Čitaj!

Pozor!

Slavonska biljevina.

Ta je napravljena iz najboljših gorskih zelišč — ter se izvrstno in z najboljšim uspehom vporablja proti zastarelemu kašlu — bolih v prsih, — prehljadjenju v grlu, hripcavosti, težkem dihanju, astmi — plinjem kataru — suhem kašlu, tuberkulozi itd. itd.

Delovanje izborno, uspeh siguren. Cena je franko na vsako pošto za 2 steklenici 3 K 40 vin., 4 steklenice 5 K 80 vin.; po povzetju, ali ce se pošlje denar naprej. — Manj kot 2 steklenice ne se pošilja. Prosimo, da se naroča n-ravnost od:

3963-14 I

P. Jurišića, lekarnarja v Pakracu št. 209 (Slavonija)

Opozarjam

da sem v svoji parni pralnici in svetlolikalnici uvedel popolno nov sistem, prevzame se neoprano perilo in se izdeluje kakor bi bilo novo. — Prevzemajo se srajce, ovratniki, bluze, zastori in tudi drugo fino perilo. 918-2

Za točno in najboljšo postrežbo jamčim ter prosim za mnogobrojno udeležbo

Anton Šarc

svetlolikalnica, Holodvorske ulice št. 8.

Gospicam se daje v svetlolikanju pouk. Ujenke se sorejmejo.

Oes. kr. avstrijske

državne železnice.

Izvod iz voznega reda.

Veljaven od dne 1. oktobra 1907. leta.

Dohod v Ljubljano juž. žel.

7-05 zjutraj. Osebni vlak v smeri: Jesenice, Trbiž, Beljak, juž. žel., Gorica, d. ž., Trst, c. kr. drž. žel., Beljak čez Podrožčico, Celovec, Prago.

7-07 zjutraj. Osebni vlak v smeri: Grosuplje, Rudolfovec, Straža-Toplice, Kočevje.

7-09 predpolno. Osebni vlak v smeri: Jesenice, Beljak, (čez Podrožčico) Celovec, Prago. 9

7-10 predpolno. Osebni vlak v smeri: Jesenice, Trbiž, Beljak juž. žel., Gorica drž. žel., Trst drž. žel., Beljak, (čez Podrožčico) Celovec, Prago.

7-15 predpolno. Osebni vlak v smeri: Grosuplje, Rudolfovec, Straža-Toplice, Kočevje. 8-05 popoldne. Osebni vlak v smeri: Jesenice, Trbiž, Beljak juž. žel., Gorica drž. žel., Trst drž. žel., Beljak juž. žel., (čez Podrožčico) Celovec, Prago.

7-16 zvoden. Osebni vlak v smeri: Grosuplje, Rudolfovec, Straža-Toplice, Kočevje. 8-20 zvoden. Osebni vlak v smeri: Jesenice, Trbiž, Beljak juž. žel., Gorica drž. žel., Trst drž. žel., Beljak juž. žel., (čez Podrožčico) Celovec, Prago.

7-21 zvoden. Osebni vlak v smeri: Grosuplje, Rudolfovec, Straža-Toplice, Kočevje. 8-22 zvoden. Osebni vlak v smeri: Jesenice, Trbiž, Beljak, (čez Podrožčico) Celovec, Prago.

7-23 zvoden. Osebni vlak v smeri: Grosuplje, Rudolfovec, Straža-Toplice, Kočevje. 8-24 zvoden. Osebni vlak v smeri: Jesenice, Trbiž, Beljak, (čez Podrožčico) Celovec, Prago.

7-25 zvoden. Osebni vlak v smeri: Grosuplje, Rudolfovec, Straža-Toplice, Kočevje. 8-26 zvoden. Osebni vlak v smeri: Jesenice, Trbiž, Beljak, (čez Podrožčico) Celovec, Prago.

7-27 zvoden. Osebni vlak v smeri: Grosuplje, Rudolfovec, Straža-Toplice, Kočevje. 8-28 zvoden. Osebni vlak v smeri: Jesenice, Trbiž, Beljak, (čez Podrožčico) Celovec, Prago.

7-29 zvoden. Osebni vlak v smeri: Grosuplje, Rudolfovec, Straža-Toplice, Kočevje. 8-29 zvoden. Osebni vlak v smeri: Jesenice, Trbiž, Beljak, (čez Podrožčico) Celovec, Prago.

7-30 zvoden. Osebni vlak v smeri: Grosuplje, Rudolfovec, Straža-Toplice, Kočevje. 8-30 zvoden. Osebni vlak v smeri: Jesenice, Trbiž, Beljak, (čez Podrožčico) Celovec, Prago.

7-31 zvoden. Osebni vlak v smeri: Grosuplje, Rudolfovec, Straža-Toplice, Kočevje. 8-31 zvoden. Osebni vlak v smeri: Jesenice, Trbiž, Beljak, (čez Podrožčico) Celovec, Prago.

8-01 ponoči. Osebni vlak v smeri: Jesenice, Trbiž, Beljak, juž. žel., Gorica drž. žel., Trst drž. žel., Beljak juž. žel., (čez Podrožčico) Celovec, Prago.

8-02 ponoči. Osebni vlak v smeri: Grosuplje, Rudolfovec, Straža-Toplice, Kočev